

Asia: VN/26856/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölaki

Lausunnonantajan lausunto. Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi ympäristöministeriö pyytää, että lausunto jaotellaan lausuntopyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti.

Kommentit luvusta 1 Yleiset säännökset

-

Kommentit luvusta 2 Viranomaisten tehtävät

-

Kommentit luvusta 3 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

-

Kommentit luvusta 4 Maakuntakaava

-

Kommentit luvusta 5 Yleiskaava

-

Kommentit luvusta 6 Asemakaava

-

Kommentit luvusta 7 Vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 8 Tuulivoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 9 Aurinkovoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 10 Ranta-alueita koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 11 Kaavoitusmenettely ja vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

-

Kommentit luvusta 12 Asemakaavan ja yleiskaavan laatimisaloite ja asemakaavan ja yleiskaavan laatiminen yhteistyössä

-

Kommentit luvusta 13 Merialuesuunnittelu

-

Kommentit luvusta 14 Kansallinen kaupunkipuisto

-

Kommentit luvusta 15 Valtion rajat ylittävät ympäristövaikutukset

-

Kommentit luvusta 16 Pakkokeinot ja seuraamukset

-

Kommentit luvusta 17 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto koskevat säännökset

-

Kommentit luvusta 18 Muutoksenhaku

-

Kommentit luvusta 19 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto ja voimaantuloa koskevat säännökset

Kommentti luvusta 20 Erinäiset säännökset

Tietosuojavaltuutettu kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Tietosuojalainsäädännön kannalta ehdotuksessa keskeisimpiä ovat viranomaisten tiedonsaantioikeuksia koskevat säännökset.

Voimassa olevaan alueidenkäyttölakiin nähden säännökset säilyisivät pääosin ennallaan. Viranomaisten tiedonsaantioikeuksista säädettäisiin ehdotuksen mukaan alueidenkäyttölain 122 ja 123 § pykälissä sekä alueidenkäyttölain muuttamisesta/kaavojen toteuttamisesta annetun lain 205 §:ssä.

Ehdotetun alueidenkäyttölain 122 §:ssä säädettäisiin voimassa olevan lain 205 §:ää vastaavasti viranomaisten oikeudesta saada tietoja maksutta niiden hoitaessa kyseisessä laissa tarkoitettuja seuranta-, kehittämis- ja ohjaustehtäviään. Ehdotuksen mukaan voimassa olevassa laissa tiedonsaantioikeus on ympäristöministeriöllä sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, jonka alueidenkäytön tehtävät jakautuisivat aluehallinnon uudistamisen myötä Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskuksen kesken. Tiedonsaantioikeus laajennettaisiin koskemaan myös Suomen ympäristökeskusta.

Säännöksen perusteluista ei käy ilmi, mitä tietoja tiedonsaantioikeus koskee, vaan se on määritetty koskemaan lain ohjaamisen, seurannan ja kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja. Näin ollen myös henkilötiedot saattaisivat olla tiedonsaantioikeuden kohteena. Vaikka viranomaisella on laissa säädetty tiedonsaantioikeus, tulee jokaisessa yksittäisessä tietojen luovutuksessa arvioida erikseen, missä määrin henkilötietojen luovuttaminen on tarpeellista.

Ehdotuksessa ei ole perusteltu tarkemmin tiedonsaantioikeuden laajentamista koskemaan myös Suomen ympäristökeskusta. Perustelujen mukaan tiedonsaantioikeus perustuu viranomaisten lakisääteisten tehtävien hoitamiseen. Lain jatkovalmistelussa tulisi kirjoittaa tarkemmin auki, miksi tiedonsaantioikeus laajennettaisiin koskemaan uusia viranomaisia ja miksi muutos on tarpeen. Tietosuojavaltuutetun näkemyksen mukaan perusteluissa tulisi arvioida lisäksi tarkemmin, voiko tiedonsaantioikeus koskea myös henkilötietoja, ja jos kyllä, mitä henkilötietoja.

Ehdotettu alueidenkäyttölain 123 § olisi uusi säännös ja toisi kunnalle ja maakunnan liitolle tiedonsaantioikeuden kiinteistön haltijan tai omistajan ja kuolinpesän asiainhoitajan tai yhteyshenkilön yhteystietoihin ja yksilöintitietoihin, kuten nimeen ja henkilötunnukseen. Perustelujen mukaan yhteystiedoilla tarkoitettaisiin sekä sähköisiä yhteystietoja että muita viranomaisen hallussa olevia yhteystietoja, kuten osoitetta, puhelinnumeroa, sähköpostiosoitetta tai muuta vastaavaa tietoa. Tiedot olisi oikeus saada Verohallinnolta. Tietosuojavaltuutettu katsoo, että

myös kyseisen säännöksen osalta lain jatkovalmistelussa tulisi perustella tarkemmin, miksi ehdotettu tiedonsaantioikeus on tarpeellinen. Nyt lausuttavana olevasta ehdotuksesta ei käy ilmi, mihin muutos perustuu ja miksi se on tarpeellinen.

Tietosuojavaltuutettu pitää hyvänä sitä, että ehdotetussa 123 §:ssä tiedonsaantioikeus on rajattu koskemaan tiettyjä viranomaistehtävien kannalta tarpeellisia henkilötietoja ja nämä tiedot on luetteloitu säännöksessä.

Tietosuojavaltuutetulla ei ole ehdotuksesta muuta lausuttavaa.

Kommentit luvusta 21 Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

-

Kommentit alueidenkäyttölain muuttamisesta (liitelaki, nimike muuttuu laiksi kaavojen toteuttamislainsi)

-

Kommentit rakentamislain muuttamisesta

-

Luonnos uudeksi alueidenkäyttöasetukseksi viimeistellään ja siitä pyydetään lausunnot syksyllä 2025. Jos haluatte jo nyt antaa siitä kommentteja niin voitte tehdä sen tässä.

-

livonen Emmi
Tietosuojavaltuutetun toimisto